

Maica AGAFIA ROȘCA

BUCATE
MĂNĂSTIREȘTI
ȘI SFATURI DE FOLOS

Ediție îngrijită de Fabian Anton

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2020

Coperta: Silvia Colfescu
Redactor: Alexandra Ciuciulin
Tehnoredactor: Dan Amza

Copyright © Fabian Anton, 2020

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ROȘCA, AGAFIA

Bucate mănăstirești și sfaturi de folos / Maica Agafia Roșca ; ed. îngrij. de Fabian Anton. -
București : Vremea, 2020
ISBN 978-973-645-984-9

I. Anton, Fabian (ed.)

641.55

Cuvântul editorului

În urmă cu aproape 25 de ani, în preajma Sfințelor Paști, poposeam timp de câteva zile la mănăstirea Văratec împreună cu o echipă a Televiziunii Române condusă de regizorul Cadri Abibula pentru a încheia astfel documentarul „Sub tălpi țărâna Moldovei” dedicat lui Garabet Ibrăileanu și pelerinajelor sale la mănăstirile nemțene.

Urcând ulița ce duce din fața mănăstirii, pe lângă fosta poștă, spre biserica „Schimbarea la față” întâlneam de-o parte și de alta chilii din lemn, cu balcoane și flori, cu scoarțe țărănești, multicolore, întinse pe cerdac, cu pomi fructiferi doldora de roade, cu lavițe și mese așezate sub umbrare nemărginite de viță de vie, cu stupi de albine ascunși în lanuri de iarbă, cu prisos de liniște și de bună cuviință.

În chiliile acelea se nevoiau maici harnice și râvnitoare, care, pentru dragostea lui Hristos, îmbrăcaseră haine cernite de renunțare și pocăință. Fiecare chilie părea un mic schit, o modestă comunitate în care o mână de suflete se nevoiau împreună, se rugau împreună, lucrau și mâncau împreună.

Cum spun regulile monahale aici, cea mai vârstnică dintre maici este considerată „maică duhovnicească” a celorlalte surori și toate ascultă de dânsa, își cer cuvânt de folos, își destăinuie inimile.

Așa a fost aici mereu și, din generație în generație, maicile mai în vârstă își cresc ucenice în jurul lor, deprinzându-le cu frica lui Dumnezeu, învățându-le să citească în Ceaslov pe literă chirilică, să cânte pe psaltichie după cele opt glasuri, să nu lipsească de la slujbele bisericii, să-și

facă la chilii pravila și canonul, să se păzească de toate ispitele, să țeară scoarțe, să coasă haine monahale și să se roage.

După plecarea lor la Domnul, maicile bătrâne lasă ucenicilor chilia, Ceaslovul, Psaltirea, metaniile, toate cele de folosință și nădejdea prea întâlnirii, acolo, sus, în lumina lui Hristos.

Știam asta și de aceea, atunci când am ajuns într-o astfel de chilie de pe ulița „Schimbării la față”, am căutat-o iute pe minunata măicuță Evghenia Ardeleanu*.

Știam că-l cunoscuse în tinerețe pe Garabet Ibrăileanu, cum știam și poveștile despre ceilalți mari scriitori și duhovnici – dacă ar fi să îi amintesc acum numai pe Constantin Stere, I.L. Caragiale, Octavian Goga, Al. Vlahuță, Constanța Marino-Moscu, George Topîrceanu și, mai recent, arhimandritul Arsenie Papacioc – ce poposiseră în chilia ei.

Însă mai mult mă interesa să-mi povestească despre maica Agafia Roșca, fostă „maistră directoare la Atelierul de Industrie Casnică din Sfânta Monastire Vărativ”, fiindcă știam despre prietenia dintre familia Roșca și Lucian Blaga, atât de frumos istorisită în „Hronicul și cântecul vârstelor” și doream să aflu cât mai multe despre viața monahală a maicii Agafia.

Născută pe 11 iunie 1892 într-o familie de țărani înstăriți din Săliștea Sibiului, înrudită cu filosoful D.D. Roșca și mătușă a lui Nicolae Roșca, unul din cei mai bogați negustori transilvăneni din perioada interbelică, maica Agafia Roșca a fost una din figurile de seamă ale Văratecului, calitățile sale intelectuale și morale făcând să fie inclusă imediat în cercul de prieteni apropiați ai lui Garabet Ibrăileanu, prieteni pe care i-a găzduit ani în șir în chilia sa din spatele Bisericii cu hramul „Adormirea Maicii Domnului”.

Am ascultat atunci, timp de câteva ore, fel de fel de istorii despre maica Agafia Roșca și despre toate aceste personalități ce au trecut pragul chiliei sale, povești pe care măicuța Evghenia ni le istorisea cu ochii în lacrimi și cu bucuria că, în sfârșit, după atâta timp, se găsisese cineva interesat să le descopere.

La final i-am arătat o mică parte din arhiva Roșca – acte, fotografii, corespondență și pagini de jurnal – pe care am reușit să o salvez în cele trei drumuri făcute la Săliștea Sibiului.

* Monahia Evghenia Ardeleanu (1916-2008).

S-a bucurat să afle acolo, în maldărul de documente, și urme ale maicii ei duhovnicești, la care ținea atât de mult.

Am decis atunci, împreună, să readucem în atenția celor interesați figura legendară a maicii Agafia și să dăm tiparului jurnalele, corespondența și mai ales „rețetarul” ei, cel mai valoros text dintre toate, după cum credea maica Evghenia.

Maicii Evghenia i se datorează așadar ideea scoaterii la lumină a acestor rețete, păstrate ani în șir, cu mare grijă, însă abia după publicarea volumului semnat de Părintele Iov Burlacu* am avut răgazul necesar de a pune în ordine întreaga arhivă rămasă de la maica Agafia Roșca și de a trimite la tipar volumul pe care îl aveți astăzi în fața ochilor datorită editurii Vremea.

Fabian Anton

* Iov Burlacu, *Rețetarul de la Neamț. Leacuri din grădina mănăstirii spre folosul credincioșilor*, editura Eikon, 2009.

I.

REȚETAR DE BUCATE

PĂTLĂGELE VINETE

Se taie vinetele felii groase de 1 centimetru, se sarează și se lasă apoi să se scurgă bine sarea din ele, se usucă cu un șervet apa de pe ele și se prășesc în untdelemn. Se face apoi sos de roșii și se pune peste ele până se umple borcanul. Se pune deasupra salicilat sau se fierbe „Abel Mori”^{*} după ce s-a legat borcanul cu hârtie pergament și cârpă deasupra.

FASOLE PUSĂ LA BORCAN DE STICLĂ (conservă)

Se fierbe fasolea 20 de minute, se pune în apă când clocotește, fără sare, apoi se scoate și, în aburii fierbinți de pe foc, se pune în borcanele de sticlă și se umple tot cu apa în care a fiert. Apoi se leagă repede la gură borcanul cu hârtie pergament și pânză și se fierbe din nou încă 20 de minute „Abel Mori” sau se pune salicilat deasupra, în borcan.

^{*} Bain-Marie.